

8. december 2020
Sagsnr. 19/07099
Klagenummer: 1004882
SRI

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE af lovliggørende dispensation til opsætning af grisehytter og hegning inden for fredning i Hedensted Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 78, stk. 3 (fredningsdispensation).¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 22. juli 2019 om lovliggørende dispensation til 12 grisehytter samt hegning på matr. nr. 20a Daugård By, Daugård, beliggende Ulbækvej 22, 8721 Daugård i Hedensted Kommune.

Dispensationen meddeles med vilkår om, at hytterne males i neutrale jordfarver, og at hytterne placeres inden for de med grønt markerede sektioner i medfølgende kortbilag til denne afgørelse.² Dispensationen bortfalder, såfremt der på et senere tidspunkt bliver opført en svinestald på ejendommen.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet³ og gebyrbekendtgørelsens § 2.⁴ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 3,

¹ Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

² Bilag 1.

³ Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

⁴ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**

Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

har behandlet sagen i nævnets læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 9, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 19. august 2019 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening.

Klager har navnlig anført, at

- det ansøgte strider mod formålet med fredningen,
- grisehytter ikke kan sidestilles med almindelige læskure til kreaturer, som fredningen giver mulighed for at opstille, og
- grisehytterne på grund af deres udformning, antal og placering på åbne marker vil virke skæmmende i landskabet.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Ejendommen (Ulbækgård) er beliggende i landzone på nordsiden af Vejle Fjord. Ejendommen er en landbrugsejendom med et samlet areal på ca. 73,6 ha, hvor af ca. 48,8 ha (matr. nr. 20a og 20b) ligger inden for fredningen af arealer ved Daugaard Strand.

Ejendommens bebyggelse er beliggende på den nordlige del af matr. nr. 20a, ca. 140 m syd for Ulbækvej, der afgrænser fredningsområdet. Det fremgår af BBR, at bebyggelsen består af bl.a. et stuehus på 162 m², et parcelhus på 102 m², en lagerbygning på 389 m², to maskinhuse på hhv. 754 m² og 1.922 m² og tre andre landbrugsbygninger.

Ejendommen ligger i Natura 2000-område nr. 78, Skove langs nordsiden af Vejle Fjord (H67 og F45). Det fremgår af områdebeskrivelsen i Natura 2000-planen, at området består af store, kystnære kuperede skove, afbrudt af dyrkede arealer i store herregårdslandskaber. Skovene gennemskæres af slugter med større og mindre vandløb, og foran de stejle kystskrænter findes der enkelte steder små arealer med hævet havbund og strandeng.

Ejendommen er delvist omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 13. marts 1967 om fredning af arealer ved Daugård Strand, idet matr. nr. 24a ligger uden for fredningsområdet.

Af fredningskendelsen fremgår, at der er tale om en fredning, der skal bevare og sikre de landskabelige kvaliteter i det kuperede landskab ned mod Vejle Fjord. På de fredede arealer må der ikke opføres bygninger, skure, boder og hegn med undtagelse af nødvendige kreaturhegn. Fredningen er ikke til hinder for, at der opsættes læskure til kreaturer.

Det fremgår om baggrunden for fredningskendelsen, at området i høj grad er fredningsværdigt på grund af dets skønhed og beliggenhed ved Vejle Fjord med smukke udsigter over fjordlandskabet og fjorden.

2.2 Den påklagede afgørelse

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har den 22. juli 2019 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddelt lovliggørende dispensation til opsætning af flytbare grisehytter samt hegning på matr. nr. 20a Daugård By, Daugård. Dispensationen er meddelt på nærmere vilkår om hytternes placering og udseende.

Hedensted Kommune har videresendt en ansøgning fra ejendommens ejer om at opsætte et antal mobile grisehytter til brug for en produktion af fritgående specialgrise. Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at de enkelte hytter har en størrelse på ca. 19 m² (5 x 3,8 m) og en maksimalhøjde på 1,4 m. De udføres i galvaniseret stål og vil blive flyttet til en ny placering inden for ejendommen 2-3 gange om året.

Det fremgår videre, at kun en del af ejendommen er omfattet af fredningen, men at det er nødvendigt at benytte den fredede del af ejendommen for at etablere den tiltænkte produktion. Opstillingen har ikke permanent karakter, da anden lovgivning foreskriver jævnlig foldskifte. Arealet inddeles således i fire sektioner, inden for hvilke hytterne flyttes ca. hver tredje måned. I hver sektion vil der derfor kun være hytter tre måneder om året. Da ca. halvdelen af arealet er uden for fredningen, vil der kun være hytter inden for fredningen halvdelen af året.

Derudover er der ansøgt om at opsætte et yderhegn, som skal omkranse grisefoldene. Hegnet vil være et 80 cm højt trådhegn på almindelige hegnsplæle i stål og træ. Inderhegnet, der opdeler de enkelte folde, vil bestå af en enkelt tråd i en højde på ca. 30 cm.

Det fremgår af afgørelsen, at Hedensted Kommune som fredningstilsyn har udtalt, at det vurderes, at der kan meddeles dispensation fra fredningsbestemmelserne til det ansøgte. Endvidere har kommunen efter forespørgsel fra fredningsnævnet vurderet, at det ansøgte ikke vil påvirke Natura 2000-område nr. 78 væsentligt, ligesom det ansøgte ikke vil kunne beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til naturbeskyttelseslovens eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven.

Endelig har Hedensted Kommune vurderet, at det er usandsynligt, at de arter, som fremgår af habitatdirektivets bilag IV vil blive påvirket af projektet. Kommunen har herved navnlig lagt vægt på, at der ikke er registreret bilag IV-arter i området, og at arealet hidtil har været drevet som landbrugsjord.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 26. november 2018. I bestigelsen deltog ansøger og en repræsentant fra Kolding Herreds Landbrugsforening. Fredningsnævnet har ved besigtigelsen konstateret, at projektet allerede var etableret med opsætning af hytter og hegning. Det blev oplyst, at alternativet til projektet er traditio-

nel svineproduktion med opførelse af de nødvendige bygninger i form af svinestald, foderlade med korntæt silo, fodersilo og overdækket gylletank.

Det fremgår af afgørelsen, at fredningsnævnet efter en konkret vurdering af hegningen og hytterne med deres forskellige placeringer inden for fredningen har meddelt lovliggørende dispensation til det ansøgte. Det er indgået i fredningsnævnets vurdering, at hytterne er et alternativ til en traditionel svinestald, hvorfor det er anført, at dispensationen bortfalder, hvis der opføres en sådan svinestald på et senere tidspunkt.

Dispensationen er meddelt på vilkår om, at grisehytterne syd for ejendommens bygninger bliver rykket tættere på bygningerne mod den naturlige adskillelse ved en grusvej, eventuelt således at der byttes om på placeringen af arealet til hytterne og arealet til ejendommens hestefold. Endvidere er det et vilkår, at hytterne males matsorte. Fredningsnævnet har begrundet vilkåret med, at den besigtigede placering mod syd mod Vejle Fjord er for markant og uheldig i oplevelsen af landskabet.

Fredningsnævnet har desuden vurderet, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, eller stk. 3.

2.3 Klagens indhold

Klager har anført, at det ansøgte strider mod formålet med fredningen, idet der er tale om en status-quo fredning, som skal sikre udsigterne i det naturskønne, kuperede landskab.

Videre har klager anført, at selvom fredningen giver mulighed for at opføre almindelige læskure til kreaturer, betyder det ikke, at det er tilladt at opsætte grisehytter. Det er klagers opfattelse, at grisehytterne i antal, udformning og med en placering på åbne marker, fremstår skæmmende for landskabet.

2.4 Nye oplysninger under sagens behandling

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har den 17. august 2020 på Miljø- og Fødevarerklagenævnets forespørgsel oplyst, at der ikke i fredningsnævnets sagsakter er en registrering af antallet af de grisehytter, som var opstillet ulovligt på ejendommen ved fredningsnævnets besigtigelse.

Fredningsnævnet har den 27. november 2020 præciseret, at der med vilkåret om placering af hytterne ikke er tiltænkt nogen ændring i de i kortbilaget markerede sektioner, men at de hytter, som ved besigtigelsen var placeret syd for bygningerne på matr. nr. 20a og nord for Ulbækvej skulle flyttes inden for de markerede sektioner.

Ansøger har den 28. oktober 2020 oplyst, at der var opstillet 12 grisehytter på tidspunktet for fredningsnævnets besigtigelse af ejendommen.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

I sagens behandling har Miljø- og Fødevareklagenævnets medlemmer deltaget: Thomas Steensen (formand), landsdommerne Norman Cleaver og Henrik Twilhøj, og de læge medlemmer Pelle Andersen-Harild, Jørgen Elikofer, Knud N. Mathiesen og Jens Vibjerg.

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og hel eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningsnævnet kan i henhold til § 50, stk. 2, kun meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Bilag 3 og bilag 5 til loven indeholder de arter på habitatdirektivets bilag IV, som er hjemmehørende i Danmark.

Den omhandlede ejendom er delvist omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 13. marts 1967 om fredning af arealer ved Daugård Strand.

Fredningen indeholder ikke en udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet med fredningen må derfor fastlægges under hensyn til fredningsbestemmelserne og det oplyste om baggrunden for fredningssagen.

Af fredningskendelsen fremgår om baggrunden for fredningen, at forslaget om at frede området blev rejst med henblik på at bevare og sikre det kuperede landskab med smukke udsigter over Vejle Fjord.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at

”Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand [...]

På de fredede arealer må der ikke opføres bygninger, skure, boder og hegn med undtagelse af nødvendige kreaturhegn. [...]

Fredningen skal ikke være til hinder for, at arealerne udnyttes til sædvanligt landbrug. [...]

Arealerne må ikke yderligere bebygges dog må der i forbindelse med eksisterende landbrug udføres de nødvendige til- og ombygninger [...]. Skure, boder og hegn med undtagelse af nødvendige kreaturhegn må ikke opstilles...”

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål. Nævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

I den konkrete sag er der tale om lovliggørelse af allerede etablerede grisehytter. Ved vurdering af om et allerede etableret forhold kan lovliggøres, skal nævnet vurdere, hvorvidt der ville være blevet dispenseret hertil, såfremt der var ansøgt herom på forhånd, eller om der i øvrigt er særlige forhold som kan begrunde en efterfølgende dispensation.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet lægger på baggrund af luftfoto over ejendommen (sommer 2018) og ansøgers oplysning herom til grund, at der var opstillet 12 grisehytter på ejendommen på tidspunktet for fredningsnævnets besigtigelse, og at der således med fredningsnævnets afgørelse blev meddelt lovliggørende dispensation til 12 grisehytter.

Et flertal i Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering af, at der kan meddeles lovliggørende dispensation til de 12 opstillede grisehytter med en størrelse på 19 m² (5 x 3,8 m) og en maksimalhøjde på 1,4 m som ansøgt samt hegning.

Flertallet kan tiltræde de af fredningsnævnet stillede vilkår, herunder vilkåret om at de ved besigtigelsen konstaterede hytter på den sydligste placering markeret med lilla skravering i kortbilag til denne afgørelse skal flyttes inden for de med grønt markerede sektioner i kortbilaget.

Med de fastsatte vilkår om placering og maling af hytterne i neutrale jordfarver er nævnets flertal således enig i, at hytterne og hegningen kun i begrænset omfang vil påvirke oplevelsen af det kuperede landskab og udsigten over Vejle Fjord.

Flertallet finder, at det ansøgte ikke vil indebære forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller forstyrrelser af arter, som Natura 2000-området er udpeget for, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2. Endvidere finder flertallet, at det ansøgte ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for særligt beskyttede dyrearter, eller ødelægge særligt beskyttede plantearter (bilag IV-arter), jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 3.

Et medlem af nævnet (Pelle Andersen-Harild) finder, at de opstillede grisehytter fremstår dominerende i det åbne og kuperede landskab, og stemmer derfor for at meddele afslag på det ansøgte.

3.2 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 22. juli 2019 om lovliggørende dispensation til 12 grisehytter samt hegning på matr. nr. 20a Daugård By, Daugård, beliggende Ulbækvej 22, 8721 Daugård i Hedensted Kommune.

Dispensationen meddeles med vilkår om, at hytterne males i neutrale jordfarver, og at hytterne placeres inden for de med grønt markerede sektioner i medfølgende kortbilag til denne afgørelse. Dispensationen bortfalder, såfremt der på et senere tidspunkt bliver opført en svinestald på ejendommen.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del (FN-MJØ-117-118) samt for klager via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Thomas Steensen
Stedfortrædende formand